

CanMEDS-rollen praktijkleren 3

COMPETENTIEGEBIEDEN
VERPLEEGKUNDIGE IN CANMEDS

Profielen praktijkleren

PL periode 3

In PL 3 handelt de student steeds meer volgens eigen visie en inzicht en geeft daarmee eigen kleur aan het handelen, die de student kan onderbouwen en verantwoorden. Vanuit het geleerde in de ene situatie kan de student kennis en vaardigheden ook in andere situaties toepassen (transfer). Door gerichte vragen, die de student vooraf stelt, kan nog extra informatie verzameld worden over hoe in bepaalde situaties te handelen.

De mate van zelfstandigheid van de student hangt af van de complexiteit van de context en taak. In laag complexe situaties mag een hoge zelfstandigheid verwacht worden. In gemiddeld complexe situaties een gemiddelde mate van zelfstandigheid. En in hoog complexe situaties een lage mate van zelfstandigheid.

Complexiteit

Voor de beschrijving van laag en gemiddeld complexe situaties zie respectievelijk de profielen van PL 1 en 2.

We spreken van hoog complex bij wisselende, nieuwe, niet transparante, multidisciplinaire situaties met een diversiteit aan onbekende opdrachten. Het hoog complexe niveau vraagt om nieuwe kennis en vaardigheden eigen te maken. Er is geen standaard aanpak mogelijk, nieuwe procedures moeten worden toegepast of bedacht. Er zijn veel partijen betrokken, waar veel interactie mee vereist is.

Begeleiding

De begeleider biedt tussentijds of op afstand of afroep begeleiding en zet de student aan het denken over alternatieven voor het handelen. De student kan door te reflecteren samen met de begeleider diens handelen en de effecten daarvan bepalen. Dit heeft een sterk lerend en sturend karakter voor toekomstig handelen.

Bij een hoge mate van zelfstandigheid in laag complexe situaties vindt de begeleiding over het algemeen achteraf plaats d.m.v. reflectie, waardoor de student leert de gemaakte keuzen te verantwoorden.

Zorgverlener

Als zorgverlener is de verpleegkundige gericht op het versterken van het zelfmanagement van mensen in hun sociale context, waar mogelijk.

Verplegen omvat: het vaststellen van de behoefte aan verpleegkundige zorg door middel van klinisch redeneren; therapeutische interventies en persoonlijke verzorging; informatievoorziening, educatie, advies en voorspraak; lichamelijke, emotionele en geestelijke ondersteuning.

klinisch redeneren is het continue proces van gegevensverzameling en analyse gericht op de vragen en problemen van de patiënt. In dit proces richt de verpleegkundige zich op risico inschatting, vroeg signalering, probleemherkenning, interventie en monitoring. Omdat ieder mens anders reageert op (dreigende) ziekte en behandeling, zowel lichamelijk, psychisch, functioneel als sociaal, maakt de verpleegkundige gebruik van een veelheid aan informatie. Allereerst informatie van de persoon zelf, van diens omgeving en van andere zorgverleners. Dit kan mondelinge informatie zijn, informatie uit observaties en lichamelijk onderzoek, en uit overdrachten en dossiers.

De problemen van patiënten, zoals verpleegkundigen die in alle contexten tegenkomen, betreffen vier gebieden van het menselijk functioneren: het lichamelijke, het psychische, het functionele en het sociale. Naast deze 'generieke' problemen zijn er altijd ook specifieke.

Competentie:

De verpleegkundige stelt op basis van klinisch redeneren de behoefte aan verpleegkundige zorg vast op lichamelijk, psychisch, functioneel en sociaal gebied, indiceert en verleent deze zorg in complexe situaties, volgens het verpleegkundig proces, op basis van evidence based practice.

Gedragscriteria PL3:

- Je inventariseert op basis van klinische redeneren de zorgbehoefte bij een zorgvrager
- Je past het verpleegkundig proces toe bij een zorgvrager en onderbouwt dit vanuit verschillende bronnen van evidence

Competentie:

De verpleegkundige versterkt (zo ver als mogelijk) het zelfmanagement van mensen in hun sociale context. De verpleegkundige richt zich daarbij op gezamenlijke besluitvorming met de zorgvrager en diens naasten en houdt hierbij rekening met de diversiteit in persoonlijke eigenschappen, etnische, culturele en levensbeschouwelijke achtergronden en ideologische overtuigingen.

Gedragscriteria PL3:

- Je herkent hoe de sociale context van de zorgvrager van invloed kan zijn op het zelfmanagement van de zorgvrager
- Je stimuleert de zorgvrager tot zelfmanagement

Competentie:

De verpleegkundige indiceert en voert verpleegtechnische (voorbehouden) handelingen uit op basis van zelfstandige bevoegdheid of functionele zelfstandigheid zoals beschreven in de wet BIG.

Gedragscriteria PL3:

- Je maakt een inschatting van de complexiteit van zorg, stelt de benodigde zorg vast en verleent deze
- Je voert risicovolle- en voorbehouden handelingen uit waarbij je beargumenteert wanneer en waarom je afwijkt van een protocol

Communicator

Patiënten hebben regie over en verantwoordelijkheid voor hun eigen leven en gezondheid, binnen de mogelijkheden en omstandigheden van elk individu afzonderlijk. Van de verpleegkundige vraagt dit een goed inschattingsvermogen van de informatiebehoefte die de patiënt heeft. De verpleegkundige houdt in de communicatie rekening met persoonlijke factoren van de patiënt en diens naasten, zoals leeftijd, etnisch/culturele achtergrond, taalbeheersing, kennis en begripsniveau, emotie, coping stijl en draagkracht. Het gaat om communiceren 'op maat', met een groot inlevingsvermogen en op een open en respectvolle manier. De verpleegkundige is zich bewust van de impact van diens verbale en non-verbale communicatie. De verpleegkundige verifieert de uitkomsten van diens communicatie bij de patiënt en naasten. De communicatie met patiënten die zich verbaal of non-verbaal niet goed kunnen uiten is complex en vraagt bijzondere aandacht. Het moeilijk kunnen interpreteren van zorgvragen door een gebrek aan verificatiemogelijkheden bij de patiënt kan leiden tot extra complicaties. De verpleegkundige heeft ook te maken met mondige patiënten, die zich van te voren uitgebreid hebben geïnformeerd (vaak via internet). Samen met de patiënt gaat de verpleegkundige na welke informatie betrouwbaar en van toepassing is en welke niet. Technologische mogelijkheden maken het de verpleegkundige mogelijk om niet alleen face-to-face, maar ook op afstand te communiceren met patiënten. ICT is ondersteunend aan het persoonlijk contact, vervangt dat niet. De verpleegkundige is actief en vaardig op internet en gebruikt sociale media op integere en professionele wijze.

Competentie:

de verpleegkundige communiceert op persoonsgerichte en professionele wijze met de zorgvrager en diens informele netwerk, waarbij voor optimale informatie-uitwisseling wordt gezorgd.

Gedragscriteria PL3:

- Je reflecteert op het effect van ingezette gesprekstechnieken
- Je herkent knelpunten in de communicatie met zorgvragers en diens naasten en gaat om met moeilijke situaties
- Je zet technologische mogelijkheden in ter bevordering van de professionele en persoonsgerichte communicatie met zorgvragers en diens naasten

Samenwerkingspartner

De verpleegkundige handelt vanuit eigen deskundigheid en werkt op basis van gelijkwaardigheid samen met de patiënt en naasten, eigen en andere disciplines, en met leidinggevenden. De verpleegkundige deelt kennis en informatie, is gericht op samenwerking en overdracht in de keten. Dat vergt permanente onderlinge afstemming, om te voorkomen dat de zorg gefragmenteerd raakt. De verpleegkundige geeft in samenwerking vorm aan het ontwikkelen van beleid met betrekking tot de individuele patiëntenzorg over de grenzen van de individuele zorgorganisatie. De verpleegkundige doet dit vanuit het perspectief van de continuïteit van de zorg voor het individu. De verpleegkundige werkt daarnaast over de grenzen van gezondheidszorgorganisaties heen, met onder meer woningbouwverenigingen, politie, ouderensoos, wijkcentra, kerken en moskeeën, buurtregisseurs, scholen, kinderdagverblijven, kunstenaars. Via deze samenwerking spoort de verpleegkundige ook mensen die zorg mijden op en mensen met (dreigende) gezondheidsproblemen. De verpleegkundige in de wijk/buurt bereikt iedereen die zorg behoeft, niet alleen op indicatie.

De verpleegkundige is vanuit het perspectief van de ondersteuning van het zelfmanagement in eerste termijn gericht op de samenwerking met de patiënt en diens naasten. De verpleegkundige is zich bewust van het belang van deze relatie als basisvoorwaarde voor de verpleegkundige zorgverlening.

De verpleegkundige ondersteunt en begeleidt de mantelzorg of (waar mantelzorg ontbreekt) het sociale netwerk.

In het kader van de samenwerking legt de verpleegkundige de informatie, die nodig is om de juiste zorg te kunnen geven, schriftelijk of digitaal vast en houdt een adequate statusvoering bij. Draagt de zorg ook mondeling over naar collega's van eigen en andere disciplines.

Competentie:

De verpleegkundige gaat een vertrouwensrelatie aan, werkt effectief samen vanuit het principe van gezamenlijke besluitvorming met de zorgvrager en diens naasten en ondersteunt hen in het zelfmanagement.

Gedragscriteria PL3:

- Je gaat een positief kritische samenwerkingsrelatie aan met zorgvragers en naasten en evalueert deze samenwerking
- Je past gezamenlijke besluitvorming toe

Competentie:

De verpleegkundige werkt zowel binnen als buiten de eigen organisatie samen met andere beroepsbeoefenaren of instanties waarin de verpleegkundige als autonome professional een bijdrage levert aan de kwaliteit en continuïteit van zorg.

Gedragscriteria PL3:

- Je houdt in het samenwerkingsproces rekening met verschillende perspectieven en belangen, van collega's, zorgvragers, diens naasten en andere professionals binnen en buiten de instelling.
- Je kunt zowel op individueel- als teamniveau je eigen mening afwegen, onderbouwen en naar voren brengen
- Je ontvangt feedback en integreert dit in je handelen
- Je geeft collega's feedback op hun handelen en professioneel gedrag
- Je kunt efficiënt en effectief verslagleggen, overleggen en overdragen en brengt collega's en andere betrokken hulpverleners op de hoogte van de uitkomsten van (multidisciplinair) overleg

De reflectieve EBP professional

Het handelen van de verpleegkundige in de praktijk wordt in toenemende mate ondersteund door resultaten vanuit onderzoek. De verpleegkundige streeft naar het toepassen van instrumenten en interventies waarvan de doeltreffendheid en doelmatigheid aannemelijk zijn. De verpleegkundige neemt kennis van resultaten van wetenschappelijk onderzoek en past die waar mogelijk toe in de beroepspraktijk. De verpleegkundige participeert in onderzoek van specialisten en onderzoekers (verpleegkundig, medisch, psychosociaal en/of paramedisch). De verpleegkundige werkt permanent aan de ontwikkeling van de eigen deskundigheid en levert een bijdrage aan die van collega's. De verpleegkundige leert via formele leertrajecten, én dagelijks op de werkplek. Bijvoorbeeld door casusbesprekingen, intervisie, klinische lessen en intercollegiale toetsing. Een leven lang leren is een constante in de loopbaan. De verpleegkundige is transparant over diens persoonlijke en professionele ontwikkeling en houdt dit bij (in kwaliteitsregister, portfolio). De verpleegkundige coacht (aankomend) verpleegkundigen en fungeert als rolmodel. De verpleegkundige signaleert tekorten aan kennis in de beroepspraktijk en onderneemt dan actie. De verpleegkundige heeft een reflectieve beroepshouding, dat wil zeggen dat de keuzen en beslissingen die gemaakt worden zorgvuldig overdacht worden: inhoudelijk, procesmatig en moreel/ethisch. De medische mogelijkheden zijn groot; er wordt vroeg ingegrepen en lang doorbehandeld. De verpleegkundige speelt een grote rol in het vinden van antwoorden op ethische vragen die dit oproept: hoe verhoudt (door) behandelen zich tot de kwaliteit van leven? Verpleegkundigen zijn zich bewust van het feit dat alle keuzen in de zorg niet los gezien kunnen worden van een moreel ethische context. De verpleegkundige is zich bewust van het eigen morele kader van waaruit gehandeld wordt en de impact die dat heeft op de zorgverlening.

Competentie:

De verpleegkundige handelt vanuit een continu aanwezig onderzoekend vermogen leidend tot reflectie, evidence based practice (EBP) en innovatie van de beroepspraktijk.

Gedragscriteria PL3:

- Je bent in staat gevonden wetenschappelijke artikelen te begrijpen, beoordelen en te gebruiken ter onderbouwing van je handelen
- Je integreert EBP in de praktijk
- Je bent in staat een implementatietraject te analyseren of doorlopen

Competentie:

De verpleegkundige werkt permanent aan de bevordering en ontwikkeling van de verpleegkundige beroepsgroep, de eigen deskundigheid en die van directe (toekomstige) collega's door voortdurend actief (verschillende vormen van) kennis te zoeken en te delen en, indien van toepassing, in praktijkgericht onderzoek te participeren.

Gedragscriteria PL3:

- Je doet evidence based verbetervoorstellen
- Je deelt actief kennis en ervaring en motiveert anderen dit ook te doen
- Je faciliteert anderen in de ontwikkeling en creëert een stimulerende leeromgeving

Competentie:

De verpleegkundige reflecteert voortdurend en methodisch op het eigen handelen in de samenwerking met de zorgvrager en andere zorgverleners en betreft hierbij inhoudelijke, procesmatige en moreel-ethische aspecten van haar keuzes en beslissingen.

Gedragscriteria PL3:

- Je beargumenteert je eigen standpunt bij ethische vragen en zingevingsvraagstukken
- Je bent in staat om zelfbewust, methodisch en kritisch te reflecteren op je persoonlijke en professionele ontwikkeling
- Je past zelfregulatie toe

Gezondheidsbevorderaar

De verpleegkundige beweegt zich in een maatschappij en zorgsector, waarin het denken in termen van zorg en ziekte verschuift naar denken in gedrag en gezondheid. De verpleegkundige draagt bij aan het bevorderen van gezondheid van mensen door het ondersteunen van hun zelfmanagement. Waar mogelijk betreft de verpleegkundige de naasten en/of mantelzorg actief, waar mantelzorg ontbreekt legt de verpleegkundige contact met of initieert een sociaal netwerk rondom de patiënt. De verpleegkundige houdt daarbij rekening met de fysieke (leef)omgeving, sociale relaties, cultuur en leefstijl. Daarnaast richt de verpleegkundige zich op de omgeving van de patiënt, op groepen patiënten en op andere professionals of instanties, of gemeenten. De verpleegkundige benadert mensen met hoge risico's op gezondheidsproblemen actief. De verpleegkundige beïnvloedt de leefstijl en gezond gedrag van burgers en patiënten, in de context waarin de verpleegkundige werkt.

Competentie:

De verpleegkundige bevordert de gezondheid van de zorgvrager of groepen zorgvragers door het organiseren en toepassen van passende vormen van preventie die zich ook richten op het bevorderen van het zelfmanagement en het gebruik van eigen netwerk van de patiënt.

Gedragscriteria PL3:

- Je analyseert het gedrag wat ten grondslag ligt aan de risicovolle leefstijl
- Je zet methodieken en modellen in ten behoeve van gedragsverandering en stimuleert daarbij zelfmanagement
- Je voert gezondheid bevorderende en/of preventieve interventies uit en maakt hierbij (indien mogelijk) gebruik van het sociaal netwerk van de zorgvrager

Organisator

De verpleegkundige werkt als professional in verschillende sectoren van de zorg. De verpleegkundige is ondernemend en initiatiefrijk, werkzaam in grote organisaties of in zelfsturende, kleinschalige teams, of als zelfstandig beroepsbeoefenaar.

Binnen de verschillende contexten overziet en begrijpt de verpleegkundige de financieel economische en bedrijfsmatige belangen die bij de patiëntenzorg spelen. De verpleegkundige voelt zich medeverantwoordelijk voor het betaalbaar houden van de gezondheidszorg en gaat op verantwoorde wijze met materialen en middelen om. De verpleegkundige neemt beslissingen in het dagelijks werk over taken, beleid (prioritering) en middelen voor de individuele patiëntenzorg. De verpleegkundige heeft een coördinerende rol rond de patiënt of groepen patiënten: tussen disciplines en 24 uur per dag, 7 dagen per week. De verpleegkundige houdt alle ontwikkelingen rondom de patiënt bij en zoekt samen naar oplossingen. Daarmee wordt fragmentatie van zorg voorkomen, de complexiteit goed ingeschat en de juiste professional ingeschakeld. De verpleegkundige heeft ook invloed op indicering van de zorg.

De organisatie en coördinatie van de zorg is niet denkbaar zonder de mogelijkheden van ICT. De verpleegkundige past de nieuwste informatie- en communicatietechnologieën toe, biedt zorg op afstand (eHealth) als aanvulling op het persoonlijk contact met de patiënt.

De verpleegkundige neemt verantwoordelijkheid naar de organisatie waarin of waarmee gewerkt wordt. De verpleegkundige bewaakt de patiëntveiligheid, meldt fouten en incidenten, signaleert en rapporteert mogelijkheden tot verbetering van de zorgverlening. De verpleegkundige speelt een actieve rol bij het inrichten van een aantrekkelijke werkomgeving.

Competentie:

De verpleegkundige toont leiderschap in het verpleegkundig handelen en in de samenwerking met anderen en weegt de verschillende belangen waarbij het belang van de zorgvrager voorop staat.

Gedragscriteria PL3:

- Je behartigt belangen van de zorgvrager en de organisatie
- Je analyseert de informatiebehoefte van collega's en vult ontbrekende informatie aan
- Je neemt onderbouwde beslissingen over taken, beleid en inzet van middelen

Competentie:

De verpleegkundige plant en coördineert de zorg rondom de zorgvrager/groep zorgvragers.

Gedragscriteria PL3:

- Je brengt de hulpvraag van de zorgvrager over naar andere disciplines en instanties en organiseert samen met hen de zorg, waarbij je invloed uitoefent op deze zorg
- Je coördineert de zorg in een verpleegsituatie en signaleert verbeterpunten

Competentie:

De verpleegkundige neemt verantwoordelijkheid voor de veiligheid van zorgvragers en medewerkers binnen de organisatie.

Gedragscriteria PL3:

- Je benoemt welke factoren van invloed zijn op de veiligheid van zorgvragers en medewerkers en oefent actief invloed uit op deze factoren

De professional en kwaliteitsbevorderaar

De verpleegkundige levert zorg passend binnen de geldende wet- en regelgeving. De verpleegkundige monitort, meet en screent de zorg systematisch, met het oog op kwaliteitsverbetering. Waar mogelijk werkt de verpleegkundige evidence based, en volgt kritisch wat werkt. De verpleegkundige monitort resultaten, zowel op het niveau van individuele zorgverlening als op het niveau van de eenheid en stuurt waar nodig bij. De verpleegkundige kan afwegingen maken tussen prijs en kwaliteit, om kostenbewust te werk te gaan. De verpleegkundige levert een bijdrage aan kwaliteitssystemen binnen de organisatie. Veel zorg is geprotocolleerd en gestandaardiseerd. De verpleegkundige is betrokken bij het lokaal toepasbaar maken en uitvoeren van standaarden. Signaleert het ontbreken van standaarden en protocollen op relevante gebieden en brengt dit onder de aandacht van de eigen organisatie en van de beroepsvereniging van verpleegkundigen. Als lid van de beroepsgroep/beroepsorganisatie beïnvloedt de verpleegkundige samen met vakgenoten de beeldvorming en het positieve imago van het beroep, laat zien waar het beroep voor staat en wat de verpleegkundige bijdrage aan de zorg is. De verpleegkundige heeft visie, bevlogenheid, betrokkenheid. De verpleegkundige vindt het een uitdaging om met mensen te werken, toont respect en oprechte interesse, heeft aandacht voor het unieke van ieder mens. De verpleegkundige heeft een verantwoordelijke en assertieve beroepshouding. Verpleegkundigen spreken elkaar aan op professioneel gedrag: complimenteren en waarderen elkaar, geven elkaar feedback, reflecteren samen.

Competentie:

De verpleegkundige monitort, meet en screent de zorgverlening zowel op het niveau van de individuele zorgverlening als op het niveau van de eenheid om goede kwaliteit van zorg te borgen dan wel te verbeteren.

Gedragscriteria PL3:

- Je toetst verpleegkundige werkprocessen aan kwaliteitscriteria- en richtlijnen
- Je draagt bij aan het verbeteren van de kwaliteit van zorg
- Je kent voor kwaliteitszorg relevante wet-en regelgeving

Competentie:

De verpleegkundige levert een bijdrage aan kwaliteitssystemen binnen de organisatie en is betrokken bij het lokaal toepasbaar maken en uitvoeren van standaarden, richtlijnen, protocollen en zorgtechnologie, signaleert het ontbreken en draagt bij aan de ontwikkeling hiervan.

Gedragscriteria PL3:

- Je beredeneert en onderbouwt wanneer je afwijkt van een richtlijn, protocol of standaard
- Je stelt je kritisch op naar de kwaliteit van het handelen van collega's en geeft hierover constructieve feedback
- Je initieert of participeert (in) een kwaliteitsproject
- Je hebt inzicht in hoe kwaliteitszorg binnen jouw context georganiseerd is

Competentie:

De verpleegkundige levert een positieve en actieve bijdrage aan de beeldvorming en de ontwikkeling van de verpleegkunde vanuit een historisch, institutioneel en maatschappelijk perspectief.

Gedragscriteria PL3:

- Je vertaalt de beroepscode en waarden naar concreet waarneembaar gedrag
- Je ontwikkelt je eigen visie op wat je als goed verplegen bestempelt
- Je legt verantwoording af over je standpunt vanuit professionele, politieke en maatschappelijke kaders
- Je onderzoekt en bespreekt binnen het team op welke wijze nieuwe ontwikkelingen in het primaire proces te integreren zijn

